

15. Odpoveď ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky J. Richtera na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky K. Farkašovského podanú 22. júna 2017 vo veci výpočtu vdovského dôchodku

Ján Richter

minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Bratislava 12. júla 2017
Číslo. 7410/2017–M_OPVA–28109

Vážený pán poslanec,

podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodovanie o nároku na dôchodkovú dávku patrí do výlučnej vecnej pôsobnosti Sociálnej poisťovne, a preto interpretujem Vašu prvú otázku tak, že aký mechanizmus výpočtu vdovského dôchodku používa Sociálna poisťovňa.

Podmienky nároku na vdovský dôchodok a jeho výplatu ustanovuje zákon o sociálnom poistení. Podľa tohto zákona je suma vdovského dôchodku 60 % starobného alebo invalidného dôchodku, na ktorý mal alebo by mal nárok zomretý manžel ku dňu smrti. Ak sú splnené podmienky na dva dôchodky, vdovský dôchodok sa vypočíta z vyššieho dôchodku. Na určenie sumy vdovského dôchodku sa zohľadňuje suma starobného dôchodku a invalidného dôchodku bez jej zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku.

Pri hľadaní odpovede na druhú otázku, prečo je vdovský dôchodok krátený, to znamená vyplácaný v sume jednej polovice, ak má jeho poberateľ súčasne nárok aj na výplatu starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, je potrebné vychádzať aj z účelu vdovského dôchodku.

Vdovský a rovnako aj vdovecký dôchodok je potrebné vnímať len ako doplnkový príjem, ktorého účelom a zmyslom je pomôcť pozostalej osobe vyrovať sa s novými, nepriaznivejšími ekonomickými podmienkami v období nasledujúcom bezprostredne po smrti manžela. Smrť manžela ako sociálna udalosť, zhoršuje sociálnu situáciu osôb, ktoré boli v určitom osobnom vyživovacom vzťahu k zomrelému. Spravidla dochádza k strate jedného z príjmov, z ktorého rodina zomrelého dovtedy kryla svoje životné náklady. Z uvedeného dôvodu má vdova počas stanoveného obdobia, rok od smrti manžela, nárok na vdovský dôchodok. Ak po uplynutí tohto obdobia existuje sociálna udalosť, ktorá podstatne ovplyvňuje sociálnu situáciu vdovy, napríklad starostlivosť o nezaopatrené dieťa, invalidita vdovy alebo dosiahnutie dôchodkového veku, trvá nárok na výplatu vdovského dôchodku počas trvania tejto udalosti. Inak nárok na výplatu vdovského dôchodku zanikne.

Ak vdove počas nároku na výplatu vdovského dôchodku vznikne nárok na výplatu vlastného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, vyšší z dôchodkov sa vypláca v plnej sume a nižší dôchodok sa vypláca v sume jednej polovice. Uvedená zásada sa uplatňuje v dôchodkovom systéme už od roku 1956.

Vychádzajúc z účelu vdovského dôchodku sa pri uplatňovaní zásady úpravy sumy nižšieho dôchodku vyplácaného v súbehu dvoch dôchodkov predpokladá, že takto upravený príjem vdovy dostatočne a primerane garantuje jej právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate žiteľa, v súlade s čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené, vážený pán poslanec, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky neplánuje v najbližšom období zmenu právnej úpravy nároku na výplatu vdovského a vdoveckého dôchodku.

S pozdravom

Vážený pán
Karol Farkašovský
poslanec
Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava